

پیش به سوی قرن همکاری؛ ساختن آموزش عالی بین‌المللی

جهان برای همگان یکسان نیست. گسترش استفاده از فن‌آوری‌های اطلاعاتی تأثیرات جانبی و منفی را در پی خواهد داشت و تهدیدی برای ایجاد تنوع فرهنگی به‌شمار می‌آید، مضاف بر آنکه باعث اختلاف بیشتر در امر تولید، انتشار و تخصیص دانش خواهد شد.

وجود افراد تحصیل کرده و انجام دادن تحقیقات مطابق با سطوح قابل قبول جهانی را می‌توان از ملزومات اصلی توسعه مبتنی بر دانش برشمرد. بین‌المللی شدن آموزش عالی و همکاری‌های بین‌المللی در این زمینه می‌تواند به غنای هرچه بیشتر آموزش عالی کمک نماید. اقداماتی مشترک و تسهیمی می‌تواند در افزایش کارایی لازم در امر آموزش، یادگیری و پژوهش موثر واقع شود.

هدف از تأسیس انجمن بین‌المللی دانشگاهها، گسترش همکاری‌های بین‌المللی در بین مراکز آموزش عالی است. باید به این نکته توجه داشت که فراگیر بودن علم و دانش خود گواه بر ماهیت جهانی آموزش عالی است. روند کند و متغیری داشته است. همکاری‌های بین‌المللی تأثیر چندانی بر توزیع ثروت و منابع جهانی حتی در قلمرو آموزش عالی نداشته است. از همه بدتر، می‌توان به فرار مغزها و دیگر پیامدهای منفی ناشی از عدم برنامه‌ریزی اصولی در رابطه با همکاریها اشاره کرد. این معضل، باعث تشدید اوضاع نابسامان موجود در کشورهای در حال توسعه شده است. در شرایط کنونی، منابع مالی و بازرگانی ناشی از روند بین‌المللی آموزش عالی اهمیت خاصی به این مهم بخشیده است. البته، تهدیدی برای جایگزینی اصالت مبتنی بر مطلوبیت کم، جنبه‌های ارزشمند برابری در توسعه و نیز ضرورت ایجاد تحول در امر آموزش عالی به شمار می‌آید.

قربانی سودهای کوتاه‌مدت شده است. ضرورت ارائه راهکارها و پیشنهادهایی برای حل مسائل و مشکلات کنونی بیش از پیش احساس می‌شود. آموزش عالی می‌تواند با ارائه راهکارهایی ابتکاری از بروز مسائل مشابه در آینده جلوگیری به عمل آورد؛ اگرچه از نظام آموزش عالی این انتظار می‌رود تا، با بهبود وضعیت اقتصادی، سیاسی و اجتماعی جامعه به ارتقاء کیفیت سطح زندگی در سراسر جهان کمک کند.

نظام آموزش عالی به‌منظور ایفای نقش موثر و کارآمد و حفظ برتری خود، باید بیش از پیش به‌روند بین‌المللی ساختن آموزش عالی سرعت بخشد و فرهنگهای متقابل و ابعاد بین‌المللی قضیه را با وظایف خدماتی، پژوهشی و آموزشی خود، درهم آمیزد. پیشرفتهایی که در عرصه فن‌آوری در زمینه ارتباطات حاصل شده است را می‌توان از ابزارهای کارآمد و مهمی به شمار آورد که به روند جهانی ساختن آموزش عالی کمک شایانی خواهد نمود و امکان دسترسی به فرصت‌های موجود را بیش از پیش فراهم خواهد ساخت. با توجه توزیع ناهمگون فن‌آوری‌های اطلاعاتی نوین در سطح جهان، امکان دسترسی به این مهم در نقاط مختلف

باید پذیرفت که دانشگاه یک نهاد بین‌المللی است. ماهیت جهانی علم و دانش در قالب سنت دیرینه همکاری‌های تحقیقاتی و تبادل استاد، شاگرد بین دانشگاههای جهان نمود پیدا می‌کند و عامل قدمت باعث ایجاد چنین انگیزه‌ای در بین دانشگاهها شده است. باید به این نکته توجه داشت که وجود چنین انگیزه‌ای تنها گوشه‌ای از واقعیت مؤسسات آموزش عالی سراسر جهان را بیش از پیش آشکار می‌سازد. امروزه بین‌المللی ساختن آموزش عالی یک هدف متعالی به شمار می‌آید.

انجمن بین‌المللی دانشگاهها برانجام رسالت خطیر خود، مجدداً تأکید نموده و از کلیه علاقه‌مندان درخواست می‌کند تا برای تحقق این مهم به این انجمن یاری رسانند. در آستانه فرارسیدن قرن بیست‌ویکم، زنان و مردان سراسر جهان، با توجه به گستره ارتباط و تماس با یکدیگر در قالب افراد و گروهها با چالشهای بسیار عمده‌ای مواجه شده‌اند. جهانی شدن تجارت، تولید و ارتباطات، جهانی همبسته را موجب شده است. اختلاف بین کشورهای غنی و فقیر، هر روز بیشتر می‌شود و توسعه پایدار به عنوان یک هدف بلندمدت و فریبنده مطرح بوده اما در عمل

آشنایی با مرکز اطلاعات آموزش عالی وابسته به سازمان جهانی یونسکو IAU

اولیتهای مطالعاتی، زمینه‌های همکاریهای بین‌المللی و ایجاد تحرک و پویایی لازم در دانشجویان را، در خود جای داده است. در حقیقت، می‌توان گفت که این مرکز یک اتاق پایاپای و یک منبع بین‌المللی ویژه اطلاعات بوده و مأخذ کلیه اطلاعات لازم برای یک فعالیت دانشگاهی در عرصه بین‌المللی است. اطلاعات این مرکز به صورت مجموعه اسناد شامل اطلاعات زیرگردآوری و تکمیل شده است.

- بالغ بر ۴۰۰۰ عنوان کتاب، کتاب مأخذ، ۳۰۰ عنوان نشریه تخصصی و مجلات ادواری، مجموعه گزارشها و مقالات کنفرانسها و کنگره‌های جهانی؛
- بروشورهای دانشگاهی و سالنامه‌های بین‌المللی؛
- کلیه اطلاعات مربوط به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که در مراکز اطلاع‌رسانی مختلف موجود بوده بر روی دیسکت نمایه شده است.
- این مرکز مجهز به رسانه‌های الکترونیکی دیگری نظیر نوار و دیسکت نیز است.
- این مرکز همچنین، مجموعه عظیمی از اطلاعات مربوط به آموزش عالی را از مراکز مربوطه گردآوری و بایگانی کرده است.

منبع:

newsletter, 4,(4),pp 5 (Sept.1998).

سازمان جهانی یونسکو در سال ۱۹۴۹ اقدام به تأسیس یک مرکز اسناد آموزش عالی نمود. این اقدام بخشی از برنامه تأسیس دفتر دانشگاههای بین‌المللی بود که تأسیس انجمن IAU در اولویت آن قرار داشت. در سال ۱۹۸۹، قراردادی بین سازمان جهانی یونسکو و انجمن IAU برای تأسیس یک مرکز اطلاعاتی مشترک در زمینه آموزش عالی به امضاء رسید که اهم وظایف این مرکز بر کار و پژوهش در بخش آموزش عالی متمرکز شده است. مرکز فوق، کلیه دستورات خود را از سازمانهای موسس و حامی خود، گرفته و در نقش یک شبکه فراگیر فعالیت می‌نماید. این مرکز به دفتر اسناد یونسکو و واحدهای اطلاع‌رسانی متصل بوده و ملزم به تهیه اطلاعات همسو با آموزش عالی و ارائه اطلاعات گردآوری شده به مراکز آموزش عالی و عامه مردم است. استفاده از فن‌آوریهای اطلاعاتی و ارتباطی به مرکز اطلاعات آموزش عالی یونسکو/IAU امکان می‌دهد تا در جهت تأمین نیازهای اعضای IAU و جامعه، گامهای مثبت‌تری بردارد.

این مرکز به جمع‌آوری، بررسی و به روز درآوردن اطلاعات همسو با نظامها و برنامه‌های مطالعاتی و شرایط لازم در مؤسسات آموزش عالی می‌پردازد. این مرکز، اطلاعات مربوط به توسعه ستادی، تحقیقات انجام شده در رابطه با آموزش عالی، تشخیص

راهکارها و پیشنهادهای

با توجه به اهمیت و اولویت برنامه بین‌المللی شدن آموزش عالی، انجمن بین‌المللی دانشگاهها، راهکارهای اساسی زیر را برای تحقق این امر پیشنهاد می‌کند:

- ۱- دانشگاهها در توجیه عملکرد خود، ایجاد نوآوری در روند بین‌المللی شدن آموزش عالی را نسبت به واکنش در برابر نیروها و عوامل خارجی تأثیرگذار در سطح جهان در اولویت قرار دهند.
- ۲- مراجع تصمیم‌گیری آموزش عالی ملزم به حمایت همه‌جانبه از جوامع دانشگاهی بوده و می‌بایست در اتخاذ سیاستهای مربوط به بین‌المللی شدن آموزش عالی شفافیت لازم را برای بقای مؤسسات آموزش عالی رعایت نمایند و با استفاده از منابع داخلی و خارجی، بودجه لازم را در جهت انجام‌دادن تحقیقات تأمین نمایند.
- ۳- انجمن بین‌المللی دانشگاهها و اعضای این انجمن با ایجاد مجمع جهانی و اتخاذ سیاستهای بین‌المللی در خصوص آموزش عالی با تبادل تجارب و عقاید ارزشمند می‌توانند شرایط لازم جهت حمایت‌های همه جانبه از دانشگاهها را فراهم نمایند.
- ۴- برنامه‌های آموزشی دانشگاهها باید در جهت آماده‌سازی دانشجویان سراسر جهان باشد. این مهم با ایجاد تسهیلات بیشتر برای یادگیری زبانهای خارجی، درک درست جریانات منطقه‌ای، بین‌المللی و جهانی، آشنایی متخصصان با اولیتهای تحقیقاتی، هماهنگ با نیازهای اصلی جامعه در زمینه فن‌آوریهای اطلاعاتی، علوم، صلح، حل اختلافات، توسعه پایدار و نیز ضرورت تعیین نیازهای دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی، میسر خواهد شد.

منبع:

newsletter, 4,(4),pp 3-6 (Sept.1998).